

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ КУЛЬТУРОЛОГІЇ
Кафедра культурології

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня магістра

на тему: Українська книжкова обкладинка 1920 – 1930-х рр. Візуальний бум:
від бароко до авангарду

Виконала: студентка 2 курсу
магістратури

денної форми навчання

галузь знань 03 – Гуманітарні науки

спеціальність 034 – Культурологія

Шеховцова А. Є.

Керівник: доцент, заслужений художник
України

Грицаненко В. Г.

Рецензент: доцент

Анучина Л. В.

Харків 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КНИЖКОВОЇ ОБКЛАДИНКИ В КОНТЕКСТІ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ 1920 – 1930-Х РР.	7
1.1. Історіографія.....	7
1.2. Методологія дослідження.....	14
РОЗДІЛ 2. ОБРАЗНА СИСТЕМА КНИЖКОВОГО ОФОРМЛЕННЯ В УКРАЇНІ В 1920-Х РР.....	22
2.1. Розвиток книжкового оформлення у просторі нового культурного процесу 20-х рр. ХХ ст.....	22
2.2. Графічна мова обкладинок у контексті провідних тенденцій в мистецькому середовищі країни.....	41
2.3. Висновки до розділу.....	50
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКОВОЇ ОБКЛАДИНКИ 1920-Х – ПОЧ. 1930-Х РР.....	52
3.1. Еволюція художньо – виражальних засобів в оформленні обкладинок.....	52
3.2. Місце книжкового графічного оформлення в просторі розвитку художньої культури доби	67
3.3. Висновки до розділу.....	71
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	76
ДОДАТКИ.....	92

ВСТУП

Актуальність обраної теми. Книжкова обкладинка протягом ХХ століття не раз ставала об'єктом наукового дослідження. На сьогодні завдяки напрацюванням в галузі теорії мистецтва, ідею книги здебільшого продовжують розглядати як цілісний художній образ. Адже, дійсно, книга – складна система, яка складається з різних самостійних, але взаємопов'язаних елементів. Обкладинка – одна з них, проте її теж можна розглядати як підсистему. Окреме дослідження книжкової обкладинки має провакативний характер у зв'язку з тим, що порушується книжкова цілісність. Проте це порушення виправдане, адже підстави для такого відокремлення криються у специфічній функції обкладинки. Сприйняття цієї підсистеми відбувається на інших засадах, ніж сприйняття внутрішніх елементів книги. Своєрідними тут є композиційні закони, структурні зв'язки, у яких існує обкладинка, відрізняються також технології її виконання.

Обкладинка – це своєрідний портал книги, вона має чітко окреслені береги, вісь симетрії. Композицію тут створюють шрифт, зображення, декоративне оформлення. Зображення на обкладинці подає квінтесенцію змісту, воно формує тему літературного твору, є знаком певної книги, узагальненим її суті. Разом з тим зображення-знак має бути прикрасою книги. Характерна відзнака книжкової обкладинки – символістичний зміст, уміщений у декоративній формі. Серед різновидів графічного мистецтва зображувальна обкладинка пластичною мовою найбільш наближена до екслібрису або до геральдики. Природа аркуша спонукає до площинних графічних зображень, своєрідної орнаментальності, каліграфічності. В обкладинці масштаб малюнка визначається форматом книги. Поліграфія спрямовує художника на економію лінії та економію кольору. Композиція обкладинки – це фактично конституція з ліній, площин, форм і кольору.

Поліграфія не тільки ставить конкретні вимоги і вносить обмеження у свободу творця, вона також диктує темп зміни художньої мови.

Розвиток книжкової обкладинки в Україні нерозривно був пов'язаний із історичними, економічними і суто технічними процесами, що відбувалися в цей період. Зусиллями українських митців вже на початку ХХ ст. були закладені основні вектори подальшої еволюції оформлення книжкових обкладинок. Підвищення художнього рівня книги пов'язано насамперед з розвитком стилю модерн. Кращі книжкові видання демонструють зразки цього стилю у різних його проявах: символізмі, декоративності, національності.

У другому десятилітті ХХ століття, вже за умов нових провідних тенденцій в художньому житті країни, відбуваються певні зміни в характері самовираження митців, означені складним переплітінням процесів в суспільно – політичному аспекті та мистецькому середовищі. Обкладинки цього періоду демонструють широку палітру художніх течій та напрямків, які існували в образотворчому мистецтві. У 1932 році багатогранний процес художнього життя був штучно перерваний. Пріоритетного розвитку набуває єдиний метод – соціалістичний реалізм. Це призвело до забуття не лише імен видатних українських митців, що творили у сфері книжкової обкладинки, але й навмисного знищення їх шедеврів, що нагадували про мистецьке різноманіття першої третини ХХ століття.

Таким чином, актуальність роботи полягає у потребі комплексного та систематичного дослідження феномену книжкової обкладинки як частини історико-культурних процесів України в 20 – 30-ті роки ХХ століття.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами й темами. Магістерське наукове дослідження виконано на кафедрі культурології і відповідає плану наукових досліджень і плану зазначеної кафедри Харківської державної академії культури на 2018–2019 рр.

Огляд літератури. Для магістерської роботи використано наукову літературу, як історико-біографічного, так і мистецькознавчого характеру. Перші розвідки про художні обкладинки вказаного періоду належать Ф. Ернсту, В. Січинському, Е. Голлербаху, П. Ковжуну, С. Таранущенку. Загальну картину розвитку нового графічного мистецтва подано у статтях Є. Кузьміна, Д. Антоновича, О. Сліпка-Москальціва, Д. Драгана, С. Гординського, С. Білецького, В. Павловського, О. Лагутенко та Ю. Бірюльова. Всі вказані роботи дали можливість зосередити головну увагу на аналізі конкретних робіт.

Мета дослідження полягає у створенні комплексного уявлення про розвиток української книжкової обкладинки зазначеного періоду, у вивченні головних напрямів її розвитку в історико – культурологічному вимірі.

Для досягнення цієї мети було поставлено такі завдання:

- Розглянути результати попередніх досліджень в рамках означуваної теми, опрацювати джерельну базу та теоретичні засади, окреслити методи та напрями дослідження;
- виявити художньоцінні обкладинки серед книжкової продукції даного періоду, відібрати твори найбільш визначних майстрів;
- проаналізувати твори як пам'ятки художньої мови;
- окреслити домінуючі стилістичні напрями у розвитку оформлення української книги першої третини ХХ.
- дослідити книжкову обкладинку як багаторівневий культурний феномен;
- виявити культурологічні передумови змін в образній системі графічного оформлення;

Об'єктом дослідження є українська книжкова обкладинка 20 – 30-х років ХХ століття.

Предметом дослідження є пластична мова нового українського книжкового оформлення.

Теоретико – методологічна база представлена соціокультурним та семіотичним підходами до аналізу предмета, що дає можливість зосередити увагу на українській книжковій обкладинці як багаторівневому феномені культури. Поєднання системно – структурного аналізу з компаративістикою визначили напрямок вивчення формально – стилістичного аналізу обкладинок.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленому аналізі пластичної мови книжкової обкладинки. Об'єктом вивчення стали оригінальні твори українських митців. Вперше створено узагальнюючу цілісну картину художнього процесу у вказаній галузі, яку показано як з історичної, так і з культурологічної точки зору, де обкладинка розглядається як невід'ємна частина візуальної культури 20 – 30-х рр. ХХ ст.

Практичне значення отриманих результатів. Матеріали представленої роботи передбачають подальше використання у розробці курсів лекцій з історії української культури, мистецтва, поліграфії. Фактичний та ілюстративний матеріал може бути використаний при написання монографій про окремих художників; школи та течії які вони представляли, в науковій та педагогічній діяльності. Вони можуть бути використані у роботі літературних та художніх музеїв, у творчих пошуках майстрів сучасної книжкової обкладинки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Авангард, остановленный на бегу : [альбом / авт.-сост. С. М. Турутина и др. ; авт. статей: Е. Ф. Ковтун и др. ; ред.: М. Н. Григорьева]. - Ленинград : Аврора, 1989. - [275] с.
2. Антонович Д. Група пражської студії // Група пражської студії. Сучасне укр. т-во. Прага, 1925. С. 9–14.
3. Антонович Д. Тимко Бойчук (1896 – 1922). Прага: Вид-во укр. молоді, 1926. 14 с.
4. Антонович Д. Українська гравюра. Падебради, 1940. С. 236-268.
5. Антонович Д. Українське мистецтво // Конспективний іст. нарис. Прага–Берлін: Нова Україна, 1923. 11 с.
6. Антонович Д. Український орнамент // Укр. культура: зб. Лекцій. Падебради, 1940. С. 269–281.
7. Аронсон Б. Современная еврейская графика. Берлин: Петрополис, 1924. 118с.
8. Асеева Н. К. Украинское искусство и европейские художественные центры, конец XIX – начало XX веков. Київ: Наук. думка, 1989. 197 с.
9. Асеева Н. Досвід світової культури. Нова генерація, 1992. Спецвипуск. С. 40–41.
10. Асеева Н. Ю. Українсько французькі художні зв'язки 20–30-х років XX ст. Київ: Наук. думка, 1984. 125 с.
11. Афанасьев В. А. Змістовний документ// Укр. мистецтвознав, 1993. Вип. I. С. 155–163.
12. Балицький П. Етюди з історії української книги // Життя й Революція, 1927. №7-8. С. 142-160; № 9. С. 304 – 309; 1928. № 2. С. 130 – 153; 1928. № 12. С. 157 – 167; 1929. № 5. С. 109 – 119.
13. Балицький П. Спогади про Нарбута // Бібліологічні Вісті. 1926. № 3. С. 52-57.

14. Беяшевский Н. Украинский орнамент // Искусство и печатное дело. 1909. № 4- 6. С. 15-25.
15. Бенуа А. Задачи графики // Искусство и печатное дело. 1910. № 2–3. С. 41–48.
16. Беглхер П. Папір, книжка і книжкове мистецтво // Червоний шлях. 1928. № 4. С. 177.
17. Білецький П. О. Георгій Іванович Нарбут: Нарис про життя і творчість. Київ: Держ. вид-во образотв. мистец. 1959. 46 с.
18. Білокінь С. Біля яблуні (Тимко Бойчук) // Україна. 1989. № 5. С. 23 – 24.
19. Білокінь С. Георгій Нарбут і українське народне мистецтво // Наука і культура України. 1987. Вип. 21. С. 432.–439.
20. Білокінь С. Другий після Нарбута. - невідоме про Л. Лозовського // Україна. 1989. №5. С. 16–17.
21. Білокінь С. Колективізм – пафос творчості Михайла Бойчука // Образотв. мистецтво 1988. № I. С. 22–25.
22. Білокінь С. Нарбутінські сюжети // Жовтень. 1983. № 7. С. 91–97.
23. Білокінь С. На свято до Івана Падалки // Жовтень. 1987. № 7. С. 113 – 117.
24. Білокінь С. Перспективи дослідження мистецької спадщини Георгія Нарбута // Образотв. мистецтво. 1986. № 3. С. 16–18.
25. Білокінь С. Просвітителі // А Руцицький. Журнали «Искусство и печатное дело», «Искусство. Живопись. Графика. Художественная печать», «Искусство в Южной России». Київ: Ін-т історії України АН України, 1991. С. 1–8.
26. Бобринская Е. Предметное умозрение (К вопросу о визуальном образе тексте в кубофутуристической эстетике) // Вопр. искусствознания. 1993. № 1. С 31–48.
27. Боцук М. М. Особливості графічного мистецтва ХХ століття в

Україні: дипломна робота / М. М. Бошук ; ТНПУ ім. В. Гнатюка, Інститут мистецтв ; наук. кер. Є. Т. Удін. – Тернопіль, 2013.

28. Борьба за реализм в изобразительном искусстве 20-х годов: Материалы. документы, воспоминания. Москва: Сов. художник. 1962. 403 с.

29. Брылов Г. А. Обложка книги. Опыт исторического исследования. Ленинград: Акад. Художеств, 1929. 120 с.

30. Бура (Мацапура) В. І. Відлуння студентських років// Укр. акад мистец.: Дослідницькі та наук.-метод. пр., 1994, Вип. І. С. 9 – 15.

31. Бурачек М. Виставка української книжкової графіки та виставка німецької графіки // Нові шляхи. 1929. № 5. С. 116 – 124.

32. Бурачек М. Колективна творчість і шляхи національного мистецтва // Мистецтво. 1920. Ч. І. С. 64 – 81.

33. Бурачек М. Мистецтво у Києві // Музагет. 1919. № 1 - 3. С. 99 – 114.

34. Бурачек М. Спогади про Г. І. Нарбуга// Бібліологічні Вісті. 1927. № 1. С. 91 -101.

35. Валуенко Б. В. Архітектура книги. Київ: Мистец.,1976. 212 с.

36. Василь Дмитрович Єрмілов. Каталог. Виставка творів з нагоди 50-річчя мистецької діяльності // Вступна ст. І. Брони. Харків, 1962. 23 с.

51. Винницький М. Рефлексії з виставки української графіки // Мистецтво, 1932. Ч. І. С. 53–55.

52. Виставка книжкової графіки в Харкові // Шляхи мистецтва. 1923. № 4. С. 384.

53. Виставка української графіки в Брюсселі // Пролетарська правда. 1927, 14 квіт. С. 55.

54. Виставка української графіки в Москві // Культура і побут. 1928. № 12. С. 62.

55. «Вірую» Петра Холодного // Образотв. мистец. 1990. № 4. С. 9 – 13.

56. Владич Л. Творчість, спрямована у майбуття (Худож. А. И. Страхов) // Україна. 1976. № 42. С. 12.

57. Врана І. Київський Художній Інститут (Його сучасний стан і робота) // Мистец.-тех виш.: зб. Київ, худож. Ін-ту. Київ: КХІ, 1928. С. 7 – 18.
58. Галактіонов І. Журнали печатного дела // Искусство и печ. дело. 1910. № 5. С. 210 – 213.
59. Георгій Нарбут. Альбом / Авт.-упоряд. П. О. Білецький. Київ: Мистецтво, 1983. 120 с.
60. Гессен Л. И. Архитектура книги. Москва-Ленинград: Гостсхиздат, 1931. 439 с.
61. Голлербах Е.Графика М. А. Кирнарского. Ленинград: Время, 1929. 71 с.
62. Голлербах Е. М. Кирнарський // Бібліологічні Вісті. 1926. № 2. С. 68-72.
63. Голлербах Е. Книжні знаки Г. Нарбуга // Бібліологічні Вісті. 1926. №3. С. 42-45.
64. Голлербах Е. Книжные знаки Л. С. Хижинского // Сов. коллекционер. 1931. № 2. С. 45-48.
65. Голлербах Е. Г. І. Нарбут як майстер обгортки // Бібліологічні Вісті. 1926. № 3. С. 36-41.
66. Горбачев Д. Анатолий Галактионович Петрицкий. Москва: Сов. худ. 1971. 152 с
67. Горбачов Д. Книжкове оформлення українського авангарду. Машинопис. 1989. 19 с.
68. Горбачов Д. Романтика і артистизм: Про творчість книжкового графіка А Петрицького // Мистецтво. 1966. № 4. С. 9 – 13.
69. Горбачов Д. Тіні українського авангарду// Нова генерація. 1992. Спец. вип. С 11 – 13.
70. Горбачов Д., Мельник В. Український авангард у європейській мистецькій революції ХХ століття. Зусилля наших земляків непроминуці // Пам'ятники України. 1991. № 4. С. 22 – 29.

71. Горданський С. Спогади про Асоціацію незалежних українських мистців // Образотв. мистец. 1991. № 5. С. 3–7.
72. Горинь М. Мовою графіки (Про львівську графіку 20-30-х років) // Жовтень. 1964. № 11. С. 57 – 61.
73. Городинець І. Данина пам'яті (І. Падалка) // Київ. 1990. № 10. С. 150 – 154.
74. Графическое искусство в СССР 1917 – 1927: Выставка в залах Академии Художеств. Ленинград: Акад. художеств, 1927. 300 с.
75. Графіка на першій виставці АРМУ // Бібліологічні вісті. 1921. № 4. С. 111–112.
76. Графічна школа Івана Падалки. Харків. 1920-ті роки: Каталог виставки, присвяченої 100-річчю від дня народження художника. Харків: Харк. худож. музей, 1994. 18 с.
77. Дей А. И. Издательства украинской книги в XIX – начале XX вв. Москва: Книга, 1965.
78. Диченко І. Графічна сюїта Леся Лозовського (1901 – 1922) // Україна. 1971. № 28. С. 16.
79. Енциклопедія українознавства / Словникова частина / Ред. проф. Р. Кубійович. Париж–Нью-Йорк: Молоде життя, 1959. 400 с.
80. Ернст Ф. Георгій Іванович Нарбут (1886 – 1920). Некролог // Зб. секції мистец. Київ: Держ. вид-во, 1921. С. 130 – 132.
81. Ернст Ф. Георгій Нарбут в українському мистецтві // Життя й Революція. 1925. № 1. С. 26–31.
82. Жук М. Анатоль Петрицький // Шквал. 1929. № 15. С. 5.
83. Жук М. Василь Кричевський // Шквал. 1929. № 7. С. 5.
84. З історії книги на Україні. Київ: Наук, думка, 1978. 113с.
85. Іванушкін В. Графічне мистецтво та його утилітарна роль в новому побуті // Життя й Революція. 1925. № 6-7. С. 48.
86. Ніколине мав часу (С. Гординський) // Україна. 1992. № 4. С 12–15.

87. Історія українського мистецтва: В 6 т. Т. 4. кн. 2. Мистецт. другої половини ХІХ-ХХ ст. К.: Голов, ред. УРЕ, 1970. - 436 с.
88. Історія українського мистецтва: В 6 т. Т. 5. Радянське мистецтво 1917 - 1941 р. К.: АНУРСР, 1967. 478 с
89. Каганові. Культура української книги// Критика. - 1928. № 2. С. 28-32.
90. Каменович І. Українська преса і видавництво за 1923. - Л.: К. 1924. - 22 с.
91. Каталог видань Книгоспілки на 1 липня 1924 р. Х. -К.: Книгоспілка, 1924.- 18 с.
92. Каталог виставки «Художник сьогодні" в залах Всеукраїнського соціального музею ім. Артема. - Х.: Вссухр. соціальний музей ім. Артема, 1927. - 40 с.
93. Каталог Першої Всеукраїнської виставки художників Червоної України: живопис, графіка, скульптура, архітектура, фотографія, виробниче мистецтво. - Х.: Вид-во АХЧУ. 1927.-87 с.
94. Каталог українських книжок. - Х.: К: Книгоспілка. 1925. - 74 с.
95. Клочка І. За зовнішній вигляд книжки. Більш уваги обкладинці // Рад. книгар. - 1930. - №11. С 14.
96. Книга і друкарство на Україні. - К: Наук, думка. 1964. - 315с.
97. Книга і мистецтво Радянської України. - К: Укркнига, 1963. - 83 с.
98. Книга творчості українських мистців поза Батьківщиною (Об'єднання мистців українців в Америці). - Філадельфія: Нотатки з мистецтва. 1981. - 61 2 с.
99. Ковальська Л., Присталенко Н. Іван Падалка (1894-1937): Каталог виставки творів з нагоди 100-річчя від дня народження. - К.: Нац. худ. музей, 1994. 6 с.
100. Красная книга культуры /Сост., подгот. Текста, підбор алл. И предисл. В. Рабиновича / - М.: Искусство, 1989. 423 с., л. ил

101. Кравченко К. С., Хижинский Л. С. - М.: Искусство. 1964. - 64 с.
102. Кричевський Василь Григорович: Виставка творів. Київ. 1940 // Персональна виставка творів засл. діяча мистецтв, д-ра мистецтвознав. наук. проф. В. Г. Криченського (Період творчості 1892- 1940 рр.): Каталог. - К, 1940. - 91с.
103. Кричевський Василь Григорович (заслужений діяч мистецтв УРСР). Персональна виставка творів. Квітень - травень 1941. - К: Клуб письменників. 1941. - 8 с.
104. Кугель В.Что представляют собой наши типографии. 1918-1924 гг. // Красная печать. - 1925. - № I I. - С. 39-41.
105. Кульженко В.Поліграфічний факультет Київського художнього інституту // Бібліологічні Вісті. - 1927. - № 4. - С I 28- 129.
106. Лагутенко О. Від модерну до конструктивізму: Книжкова графіка Василя Кричевського // Родовід - 1995. - Ч. 3 (1 2). - С. 62-7 I.
107. Лагутенко О. Книжкова графіка нарбугівців. На перехресті традицій та авангарду // Родовід. - 1994. - № 7. - С. 9-24.
108. Лагутенко О. Стиль модерн. Його роль у мистецтві книги в Україні // Образ епохи. Культурне середовище Києва кінця ХІХ - початку ХХ ст.: Міжнар. наук. конф. Тези доп. - К: Фона відродження культурного середовища Києва. 1995. - С. 59-60.
109. Лагутенко О. Традиції народного мистецтва в українській книжковій графіці 1920-х років /7 Українська народна творчість у поняттях міжнародної термінології: Тези і резюме доп. - К.: Музей Івана Гончара. 1995. С. 79- 80.
110. Лагутенко О. Щаслива місія Василя Кричевського // Київ. 1992. № 5. - С. 153 I 56.
111. Лагутенко О., Луцик С. «Ти твориш з ліній ті таємні дива...< / Книжкові обкл. Михайла Жука) Образотв. мисгец. - 1995. - Ч. 5. - С. 9- I I.
112. Лобановский Б. Книжная графика на Украине // Искусство кн. - М: Книга, 1962. - Вип. 3. - С. 79-89.

113. Лобановский Б. Художник Василий Ермилов. Творческий портрет /.• Декор, искусство СССР. - 1964. - № 1 2. - С. 14 17.
114. Лодыженко К. (К Широцький) Национальное искусство на Украине // Укр. жизнь. 1912. - № 3 -С 46-54.
115. Лукамский Г. К. Архитектура. художественная промышленность и печатное дело на Всероссийской выставке в Киеве // Искусство: Живопись. Графика. Худож. печать. - 1913.- № 7-8. - С. 37 I -382.
- 116.Лущик С.Друге народження (М. Жук) // Україна. - 1988. - № 17. - С. 12-13.
117. Лущик С. Мир мастера: К 1 00-летию со дня рождения М. И. Жука // Веч. Одесса. - 1983. - 24 окг. - С. 3.
118. Лущик С. Михайло Жук // Михайло Жук: Каталог виставки. - Одеса: ОГНБ ім. М. Горького. 1993. - С. 3 II.
119. Лущик С. Михайло Жук у колі сучасників /.'Київ. - 1988. -№ I 1. - С. 148- 1 53.
120. Марголіна Л. До питання про нову українську дигачу книгу Бібліологічні Вісті. - 1927. - № I.-С.44.
121. Маслов С. Етюди з історії стародруків. I-VIII // Тр. Укр. наук, ін-ту книгозн. - К: УНІК. 1926. -Т. I,-С. 77-152.
122. Маслов С. Етюди з історії стародруків. XI і XII // ВУЛН: Зап. іст.-філол. від. Кн. XXI-XXII. - К..ВУАН. 1929. - С.45-94.
123. Маслов С. /. Українська друкована книга XVI XVII вв. - К.: ДВУ: УНІК. 1925,- 76 с.
124. Мемсенко Ю. Українська книжка часів великої революції. - К.: УНІК, 1923. - 32 с.
125. Меженко Ю. Українська книжка часу великої революції // Життя й Революція. 1927. -№ 10-11. С 107- 121; № 1 2. – С. 307-322.
126. Митці України-. Енцикл. довід. // За ред. А Кудрицького. - К.: УРЕ.

1992. - 846 с.

127. Михайльов Ю. М. Жук. Українське малярство. - Х.: Рух. 1930 1931,-
31 с.

128. Михайло Жук // Альбом // Авт.-упорна,; 1.1. Козирод. С. С. Шевельов.
- К.: Мистец., 1987 - 120 с.

129. Модзалевський В. Дещо про давніх інтролігаторів // Наше минуле. - і
928.№ 2. - С. 181 -183.

130. Молодчиков О. Книга Радянської України. - К_- Вцц-во поліг, літ-ри
України. 1974. 175 с

131. Мунка М. Нове про художника Михайла Бойчука // Дзвін. - 1992. - №
1 I - I 2. - С.1 13-1 15.

132. Наукові читання пам'яті Святослава Гординського // Альманах-94.
№ 1 Ред. І. Голод Л.: Львів, акад мистецтв. Кафедра історії і теорії
мистецтва. - 78 с.

133. На шляхах перебудови: Київський художній інститут. 1930-1932: 36. /
За ред. С. Томаха. Є. Холостенка. - К: КХІ, 1932. - 63 с.

134. Неврлий М. Між світом та Україною (С. Гординський) // Україна. -
1989. №16.- С. 6-8.

135. Непомнящий С. Какая книга нужна украинскому селянину? // Красная
печать. - 1925. - № 26. - С. 44-45.

136. Овдієнко О. Митці української радянської книги 1920-х років //
Образотнор. мистеї v 1975.-№ 2.-С 23.

137. Отчёт художественно-ремесленной мастерской печатного дела в
Киеве за 1907 1908 учебный год Искусство и псч. дело. 1909. - № 4-6. - С. 55-
66.

138. Павловський В. Василь Григорович Кричевський. Жигтя і творчість.
Нью-Йорк: Укр. вільна Акад, наук у США. 1974. - 222 с.

139. Пикуль Н. М. Книга: Исторический очерк. - Х.: Главполитпросвет
УССР. 1923. - 130 с. Першавсеукраїнська виставка друку // Червоний

шлях.-1923. - № 1. - С. 264.

140. Поздняков В. П.. Селівачов М. Р Джерела мистецтва Георгія Нарбута петербургського періоду // Укр. мистец, у міжнар. зв'язках. - К. 1983. - С. 165-173.

141. Попович В. Павло Ковжун // Нотатки з мистецтва (Філадельфія). - 1974. - № 14. - С. 17-25.

142. Попова Л.. Павлов В. Українське радянське мистецтво 20-30-х років. - К.: Мистец., 1966. - 73 с.

143. Попова Л.. Украинская графика первых десятилетий // Творчество. - 1966.-№ 2.-С. 12-14.

144. Прекрасну книгу- творити вміємо. Декада. 1932. - №31 -33. - С. 19-20.

145. Присталенко Н.Виставка творів Георгія Нарбута // Образотвор. мистец. - 1982. - № 2. - С. 14- 15.

146. Присталенко Н. Н. З архіву Михайла Бойчука /.' Укр. мистецтвознав. - К.: Наук, думка. 1993.-Вип. I. -С. 127-134.

147. Проект Енеїда. Видавництво Артбук, 2017. – 152 с.:іл

148. П'ята всеукраїнська виставка// Мистецтво. - 1935. -Ns 4. - С. 102- 102.

149. Радіонов Г.В. Г. Кричевський: До характеристики творчого шляху /.' Образотвор. мистец - 1940. - № 7. С. 3-12.

150. Рибалко О. Георгій Нарбут у Всеукраїнському видавництві. Документи ЦДАЖР УРСР // Образотвор. мистец. - 1990. - №8. - С. 24-25.

151. Рибалко О. Життєписи українських митців: Про мистецтво М. Л. Бойчука та українських авангардистів // Образотвор. мистец. 1990. - № 6. - С. 15-17.

152. Ріпко О. Мистецьке життя Львова 1920- 1930-х років // Жовтень. - 1989. - № 4. - С. 69-82.

153. Ріпко О. У пошуках страченого минулого. - Л.: Каменярь, 1996. - 286 с.

154. Родніх І. Виставка української книжкової графіки: Каталог. - Х. - 1929 р. (Рецензія) // Критика. - 1930. - № I - С. 140- 142.

155. Романенко Г. О., Шейко В. М. Еволюція художніх і літературних об'єднань України: історико-культурологічний вимір: монографія / Г. О. Романенко, В. М. Шейко. – К.: Ін-т культурології Акад. мистець. України, 2008. – 208 с. – Бібліогр.: с. 167 – 191.
156. Руди М. П. Проблеми книгознавства в працях вчених України // Теорія та історія радянської книги і на Україні. К.: Наук, думка. 1983. - 147 с.
157. Савицкая Л. Журналы по искусству на Украине в нач. XX века // Искусство. - 1990. - № 8. - С. 58-62.
158. Савицкая Л. Художественная критика Украины в конце XIX - начале XX веков: Дис. канд. искусствоведения. - СПб, 1992. - 230 с.
159. Семенко М. Майстерня Івана Падалки та Єрмилова // Нона генерація. - 1930. - № 5. - С 59.
160. Семенко М. Мистецтво переходової доби // Мистец. -1919. - № 2. - С 33-34.
161. Сидоров А. А. Г. И. Нарбуг // Мастера современной гравюры и графики. - М.; Л., 1928. - С. 77-106.
162. Сидоров А. Г. Нарбуг и его книги // Печати» и революция. 1923. № 5. С. 43-64.
163. Сидоров А.А. Практическая эстетика книги // Газетный и книжный мир: Справ, кн. - М.: Двигатель. 1925. - С. 1 59-168.
164. Сочинський В. Дереворити Миколи Бутовича // Мистец 1936. - № I. - С. 2-7.
165. Сочинський В. Книжна графіка Павла Ковжуна // Бібліологічні Вісті. - 1927. №4. - С. 78-84.
166. Сліпко-Москанців О. М. Бойчук. Х.: Рух. 1930. - 52 с.
167. Сліпко-Москальців О. Розвиток та перспективи графіки // Червоний шлях. - 1923. №I.-С. 219-233.
168. Словник художників України. - К.-. Голов, ред. УРЕ. 1973. - 271 с.
169. Современная обложка /Текст Э. Ф. Голлербаха - Л.: Изд-во Акад,

художеств, 1927. - 75 с.

170. Соколюк Л. Бойчукіст Іван Падалка // Укр. засів. - 1995. - № I. - С. 25-30.

171. Соколюк Л. Графіка бойчукістів. - Х.: Нью-Йорк: Вид-во М. П. Конь. 2002. - 224 с

172. Таранушенки С. Василь Кричевський // Життя й Революція. 1923. № 1. С 168-184.

173. Титаренко Н. Іван Падалка: Харківський період творчості. (1924-1934) // Український засів. 1995. № 1. С.31 – 35

174. Українська книга. - К.; Х.: Ред.-видав, від. Книж. палати УРСР. 1965. - 267 с.

175. Утевська П., Горбачов Д. Подвижник революційного відродження .?/ Вітчизна. - 1987. № 7. - С. 198-203.

176. Федорук О. К. Штрихи до портрета майстра (М. Бойчука) // Укр. мистецтвознав. - К., 1993. Вип. I. - С. 134-141.

177. Фогель З. В. Василь Ермилов. - М.: Сов. художник. 1975. - 133 с.

178. Фоменко В. Традиції українського мистецтва XVII-XVIII ст. у творчості І. Нарбути // Образ епохи: Культурне середовище Києва кінця XIX початку XX ст.: Тези доп. - К.: Фонд відродження культурного середовища Києва. 1995. - С. 57-58.

179. Ханко В. М. Василь Кричевський // Творчість та етнографія. 1973. № 1. С. 74 – 77.

180. Холостенко Є. Етапи зростання: Основні моменти розвитку мистецтва Радянської України за 16 років. К: Мистецтво, 1933. 64 с.

181. Чебикін А.В. Українська академія мистецтва: традиції, сучасність, перспективи // Українська акад, мистец--Дослідницькі та наук.-метод пр. - К.- УАМ. 1994. - Вип. I. С. 9- 15.

182. Чернова З. Творчість І. Падалки та його учнів у контексті доби // Укр. засів. - 1995 №1. - С. 36-41.

183. Чужа преса про українське мистецтво: Українська графіка // Мистец. - 1935. № I. - С. 21-22.
184. Чукін Д. Виставка нової української графіки в Харкові // Бібліологічні Вісті. - 1928. - №2-3.-С. 128-130.
185. Чукін Д. Пересувна виставка української книжкової графіки // Бібліологічні Вісті. - 1930. - № 3. - С. 139-141.
186. Чуліпа І. І. Становлення української радянської книжкової графіки (1917-1934) // Дипломна робота. - К.: КДХІ. 1967. - 86 с.
187. Шейко В.М., Тишевська Л.Г. Історія української культури: Навч. посібник / Наук. ред. В.М. Шейко. – К.: Кондор, 2006. – 264 с.
188. Шмагало Р. Мистецька освіта в Україні середини ХІХ – середини ХХ ст.: структурування, методологія, художні позиції. – Л.: Укр. технології, 2005. – 528 с.
189. Шкандрій М. У пошуках нового: революція в українському мистецтві 1920-х років // Сучасність (Мюнхен). - 1986. - Ч. I. С 41 - 51: Ч. 2. - С. 42-58.
190. Шпаков А. Книга і час. - К.: Дніпро. 1977. - 127 с.
191. Юрчишин О. Михайло Бойчук та Михайло Грушевський (Ноні відомості про львівський період творчості видатного майстра) // Сучасність. 1994. - № 7-8. - С. 140-148.
192. Юрмишин-Міщенко О. Життя віддане мистецтву (Про М. Бойчука) // Київ. - 1990. - № 10. - С. 155.
193. Ясієвич В. Я. Василь Кричевський - слівець українського народного стилю // Укр. мистецтвознав. К.: Наук, думка, 1993. Вип. I. - С. 117- 126.
194. Яо М. К. Эстетическое влияние модерна на дизайн журналов по искусству/ М. К. Яо, Ю. Г. Еманова, Т. С. Хрипунова/ Филология и культура. – 2014. - №4. – С. 298 – 302
195. Яців Р.Одушевлена творцем фарба й форма: Графіка художника П. Ковжуна // Наука і суспільство. - 1989. - № 8. С. 42-45.

[BE%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B0?page=2](#)

209. Нариси з історії українського дизайну XX ст. [Website]. URL : <https://www.yumpu.com/xx/document/view/22913235/-/68>

210. Хосе Ортега-и-Гассет Естетика. Філософія культури [Website]. URL : <http://booksonline.com.ua/view.php?book=84879>

211. Лагутенко О. Графічний дизайн в Україні у першій третині XX ст. [Website]. URL: http://www.mari.kiev.ua/sites/default/files/inline-images/pdfs/_works-istor_design_text.pdf

212. Мікула О. Лесь Лозовський. Титульна графіка українства. [Website]. URL: file:///C:/Documents%20and%20Settings/User/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/Upakovka_2014_5_17.pdf

213. Мельник О., Штець В. Особливості графічно – композиційних вирішень у книжково – журнальній графіці Р. Лісовського. [Website]. URL: <file:///C:/Documents%20and%20Settings/User/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/148231-320481-1-SM.pdf>

214. Голлербах, Е. Графіка Марка Кірнарського [Електронна копія] / Е. Голлербах // Бібліологічні вісті. — 1926. — № 2. — С. 68-72. [Website]. URL: <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=6999>

215. Лагутенко, Ольга. В полоні легенд. Графіка Миколи Бутовича [Електронна копія] / Ольга Лагутенко // Образотворче мистецтво. — 2002. — № 1. — С. 7–9. [Website]. URL: <https://elib.nlu.org.ua/view.html?id=10460>

216. Яців Р. Графіка Павла Ковжуна у виданнях творів Івана Франка [Website]. URL: http://old.kultart.lnu.edu.ua/Visnyk_Cult-Arts/2006_06/Jaciv.pdf

217. Соколюк Л. Бойчукіст Іван Падалка. [Website]. URL: <https://ru.calameo.com/read/0047616412e1c9b6ce1c0>

218. Папета С. П. Ніна Генке – Меллер: Від народного супрематизму до радянського агітпропу. [Website]. URL: <file:///C:/Documents%20and%20Settings/User/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/06pspsa.pdf>
219. Склярєнко Галина Творчість А. Петрицького кінця 1910 – початку 1930-х років. Між модернізмом і авангардом. [Website]. URL: file:///C:/Documents%20and%20Settings/User/%D0%9C%D0%BE%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%8B/Downloads/Mysu_2016_16_15.pdf
220. Метельницька Д. Г Журнальна графіка та книжкова ілюстрація Анатолія Петрицького (1920–1930-ті роки) [Website]. URL: <https://www.visnik.org/pdf/v2017-05-14-metelnitska.pdf>
221. Полістилізм книжкової графіки А. Страхова / О. Лагутенко // Вісн. Харк. держ. акад. дизайну і мистец. - Х., 2002. - № 1. - С. 33-38. - Бібліогр.: 3 назв. - укр. [Website]. URL: <http://www.8800.org.ua/getlink.php?linkID=32866>

ДОДАТОК А
ІЛЮСТРАЦІЇ

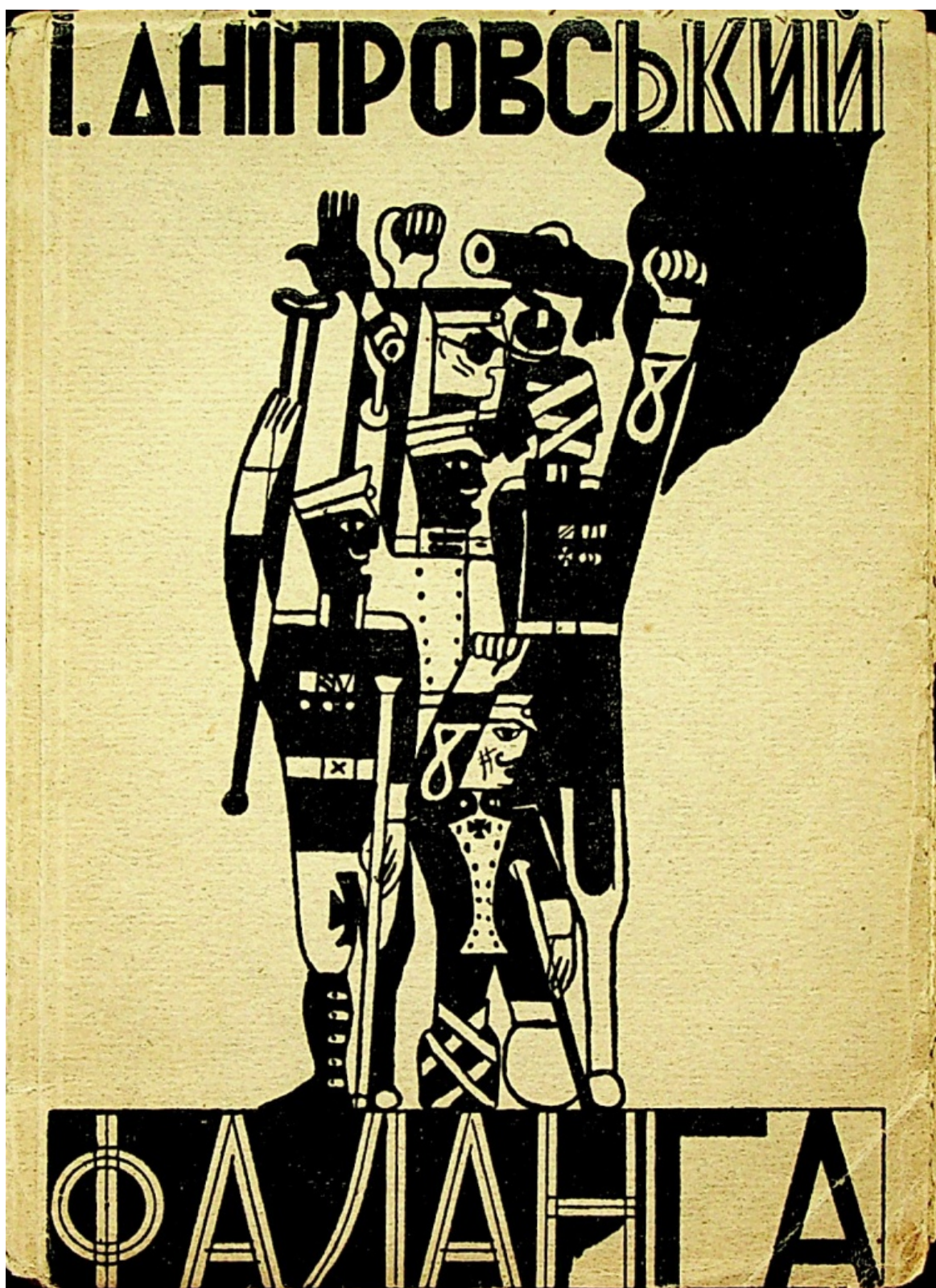
Г. Нарбут. Обкладинка книги В. Нарбута «Алілуя» (1919 р.)

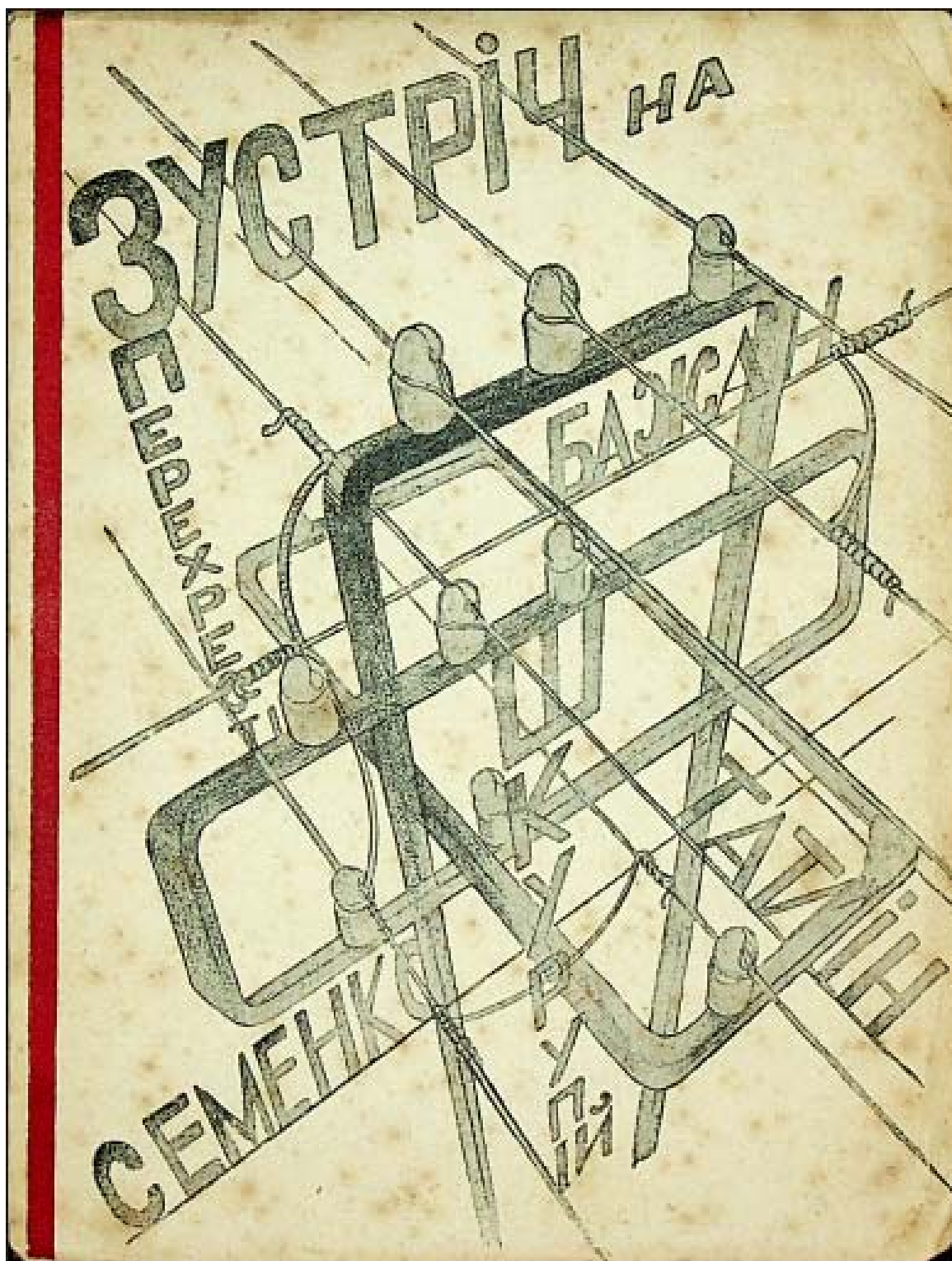
Л. Лозовський. Обкладинка книги П. Тичини «Замість сонетів і октав» (1920 р.)

В. Кричевський. Обкладинка до книги О. Слісаренко «Чорний ангел» (1929 р.)

А. Петрицький. Обкладинка книги І. Дніпровського «Фаланга» (1931 р.)

В. Татлін. Обкладинка книги М. Семенко, Г. Шкурупія, М. Бажана «Зустріч на перехресній станції» (1927 р.)

А. Страхів. Обкладинка до збірки В. Поліщука «Літературний авангард. Полемика. Критика. Теорія. Поезія» (1928 р.)

В. Єрмилов. Обкладинка до книги В. Поліщука «Радіо в житах» (1923 р.)